

Fra: Goran[goandreassen@hotmail.com]
Dato: 31.10.2015 23:16:23
Til: FMNO Postmottak Fylkesmannen i Nordland
Tittel: Høring av endring av vern i Saltfjellet-Svartisen

[OB]

Gøran Andreassen
Drageid
8250 Rognan 29.Oktober 2015

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8202 Bodø

Høringsuttalelse til endring av vern i Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark, og omkringliggende verneområder.

Store deler av arealet i Saltdal kommune er pr. i dag båndlagt i en eller annen slags form for vern. Ca. 70 % av kommunens totale areal er vernet, og verneområdene er utformet slik at de strekker seg sammenhengende fra kommunegrense i sør, til kommunegrense i nord på begge sider av dalen. Kort oppsummert er Saltdal innesperret av verneområdene som ligger øst og vest for dalen. Det er pr. i dag ikke mulig å ferdes utenfor allfarvei i østlig eller vestlig retning uten at ferdselen reguleres av verneforskrifter. Sett i et historisk perspektiv, har fjellområdene i Saltdal vært en viktig del av livsgrunnlaget til generasjoner flere hundre år tilbake i tid. I disse fjellområdene har det gjennom generasjoner vært høstet av naturen i form av bærplukking, jakt, fiske og utmarksbeite. Små vann ble demmet opp og satt ut fisk i. Kyrne ble sendt på dagsbeite og hentet ned for å melkes på kvelden. Hestene ble sluppet ut på sommerbeite etter at våronna var unnagjort, og ble ikke hentet ned igjen før slåttonna begynte. Ser man på dette i et enda større perspektiv, var hele området dekket av is for ca. 10 000 år siden. Etter hvert som isen smeltet og forsvant, strakk fjorden seg helt opp til Storjord,. Selv den dag i dag hever landskapet seg, som følge av at isen smeltet bort for 10 000 år siden. Tatt i betraktning at områdene som i dag nærmest er vernet mot en hver form for menneskelig aktivitet, en gang har ligget under tykk is, er verneforskriftene hinsides all fornuft.

Jeg er tilhenger av at store områder av naturen skal bevares uten større inngrep, men jeg er sterk motstander av forskriftene som pr. i dag regulerer bruken innenfor verneområdene. Det største problemet med forskriftene er at de ikke er tilpasset den naturlige utviklingen i samfunnet for øvrig. Måten forskriftene utarbeides på, tar overhode ikke hensyn til lokalbefolkningens behov for å bruke naturen til rekreasjon og næring, og er i tillegg udemokratisk. Den tar heller ikke hensyn til enkeltmenneskets økonomiske verdier og bruksverdier innenfor verneområdene.

Hyttebebyggelse

Et hvert menneske med normalt utviklet rettferdighetssans, kan se at verneforskriftene legger urimelige begrensninger på de hytteeiere som har fått fanget sine eiendommer innenfor vernegrensene.

Det er tre viktige faktorer som er essensiell for å ha glede og nytte av en fritidseiendom:

1. Tilgangen til fritidseiendommen.
2. Muligheten til å tilpasse hytta etter familiens størrelse og behov.
3. Sikre verdien av hytta gjennom muligheten til å selge den på det åpne markedet.

Alle disse faktorene er fullstendig ignorert i gjeldende forskrifter.

En lett tilgang til hytta gjør at alderdom og helse ikke er en avgjørende faktor for bruksverdien av hytta. Den nye forskriften bør gi adgang til fri ferdsel med snøskuter til alle hytteeiere innenfor verneområdene. Hvis det allerede er opparbeidet traktorveier til hyttene, bør det også gis tillatelse til motorferdsel etter disse traseene på barmark.

Dette burde være en rimelig kompensasjon for de hytteeierne som har fått forringet verdien av hytta, pga. staten har trukket vernegrensene slik at eksisterende hyttebebyggelse har havnet i verneområdene.

Etter hvert som årene går og familien blir større, melder behovet seg for å tilpasse hytta for flere familiemedlemmer. Det bør derfor være slik at alle hytter innenfor kommunens grenser, uavhengig om det er verna områder, reguleres av plan og bygningsbestemmelser i den enkelte kommune. Dette for å ivareta at alle omsøkte byggesaker behandles likt av kompetente fagfolk i kommunen, i stedet for praksisen i dag der nasjonalparkstyret opptrer som "fagfolk" i byggesaker som angår verneområder.

Gjennom livets løp kan det være mange årsaker til at hytteeiere må gå til det skritt å selge hytta. Da er det for de aller fleste viktig å sikre de økonomiske verdiene, som over tid er investert i selve hytteeiendommen. Verdiene sikres ved å selge hytta på det åpne markedet, der markedskreftene ubønnhørlig regulerer prisen. Hytta må derfor være et attraktivt objekt å investere i hvis rett pris skal oppnås. Med verneforskrifter som sterkt begrenser bruken på ei hytte i verneområder, vil en slik hytte aldri bli et attraktivt salgsobjekt, og er dermed gjort verdiløs. Hytteeiendommene blir heller ikke attraktiv å arve, og vil etter hvert forfalle.

Motorferdsel

Stortinget vedtok i mai 2015 en ny og modernisert lov om motorferdsel i utmark som gir adgang til rekreasjonskjøring med snøskuter etter fastlagte løyper. Dette åpner for en stor mulighet til en ny næring i Norge. I Sverige, Finland og Russland har dette vært en stor næring i mange år, og nå åpner muligheten seg for at Norge også kan ta del i denne framtidsrettede turistnæringen. Spesielt vil grensekommunene ha stort potensial for turistnæring med den nye loven, og det pågår nå et samarbeid mellom svenske og norske skuterorganisasjoner for å få etablert løyper på tvers av grensene. Skuterturisme er viktig del av ei fremtidig næring, og burde være det for Saltdal kommune også. Med tanke på hvor mange reiser gjennom Saltdal hver helg for å kjøre skuter i Sverige, er det hevet over en hver tvil at dette er ei vekstnæring med stort potensial.

Nå ligger imidlertid verneområdene med tilhørende forskrifter og sperrer for muligheten til å etablere skuterløyper mellom Saltdal og Arjeplog kommune i Sverige, så dette må endres slik at skuterløyper kan etableres mellom kommunene. Videre må verneområdene tilpasses et løypenett for snøskuter som binder sammen alle kommunene fra kysten og helt fram til svenskegrensen for å knytte seg på løypenettet der. Skuterløyper har samme funksjon som et veinett for bil, og et slikt løypenett må selvsagt være knyttet til overnatting, bensin parkeringsplasser, matbutikker osv.

Det er to måter å gjøre dette på hvis verneområdene fortsatt skal ha legitimitet i befolkningen i fremtiden. Enten må forskriftene endres slik at det kan etableres ferdskorridorer for skuter gjennom verneområdene, eller så må vernegrensene flyttes slik at det ryddes plass for areal til dette formålet. Det er helt åpenbart at verneområdene i fremtiden ikke kan være et hinder for næring, naturlig samfunnsutvikling og lokalbefolkning.

Vernegrenser

Hvis ikke forskriften endres radikalt, med tanke på friheten til alle som har fått hytta si innenfor et verneområde, bør grensene flyttes slik at hyttene igjen kommer utenfor verneområdene. Hvis ikke forskriften tillater å etablere åpne skuterløyper gjennom verneområdene, må det etableres korridorer gjennom verneområdene der kommunen er forvaltningsmyndighet for arealet som er tiltenkt skutertraseer.

Gåsvatnan/ Skjevlfjellet

Det er foreslått å endre vernet i dette området fra å være et strengt landskapsverneområde, til å bli innlemmet i nasjonalparken.

Skevlfjellet er det området Saltdal som ligger mest tilgjengelig som utfartssted vintertid, og er det området i kommunen som blir mest benyttet for skiturer. Det ligger tett inntil en stor hyttebebyggelse med mye aktivitet, og er dessuten et viktig område for jakt, fiske og utmarksbeite.

Slik området fremstår i dag med all sin aktivitet året rundt, synes vernet i sin nåværende form å være mer en tilstrekkelig.

I forsalget til forvaltningsplanen står det å lese at mindre demninger som er bygget i området skal fjernes.

Dette er for kulturminner å regne, og er bare et av mange vitner på at området er formet av lokalbefolkningens naturlige virke gjennom lange tider.

Verneformen slik den er pr. i dag bør ikke endres i strengere retning. Landskapsverneområdet bør heller oppheves slik at det viktige utfartsområdet ikke begrenses av verneforskrifter.

Forvaltningsmyndighet

Når en ser på konfliktnivået på saker som angår verneområdene, er det liten tvil om at nasjonalparkstyret og brukere av verneområdene er i fullstendig utakt med hverandre. De aller fleste sakene der konflikter oppstår, omhandler byggesaker og motorferdsel. Dette betyr at forskriften er hinsides det folk forventer av frihet og rettferdighet innenfor vernegrensene. Forskriften tar rett og slett ikke høyde for menneskelig aktivitet i verneområdene, dette til tross for at menneskene har brukt områdene uendelig lenge før vernegrensene og forskrifter kom.

Når en hytteeier blir nektet å sette opp noe så selvforklarende som et uthus i tilknytning til hytta på 30 kvm, minner dette mer om en tyrannisering av hytteeier, i stedet for en faglig begrunnet saksbehandling. Hytta ble for øvrig bygd 60 år før området ble vernet.

Dette er bare et av utallige eksempler på at forskriftene ikke har legitimitet i brukerne av verneområdene, og at nasjonalparkstyret ikke er kompetent til å avgjøre byggesaker.

Nasjonalparkstyrene skal representere lokal forvaltning, men dette blir helt meningsløst all den tid forskriftene er utformet fra sentralt hold, og ikke tar hensyn til lokalbefolkningen.

Forvaltningsmyndigheten burde ha vært kommunestyret i den enkelte kommune. Forskriftene skulle vært utarbeidet av et råd sammensatt av hytteeiere, skuterklubber, friluftsforeninger, reindriftsnæringa, lokalt næringsliv og kommunen.

Staten og Fylkesmannen skulle kun vært involvert i de store linjene i en forvaltningsplan, der saker som omhandler større og varige inngrep i det aktuelle området skulle avgjøres. Myndigheten til å bestemme hvordan verneområdet skal brukes, burde med uinnskrenket makt vært bestemt lokalt.

På bakgrunn av det ovennevnte foreslås følgende:

Forvaltningsplanen og forskriftene legger til rette for åpne skutertraseer gjennom verneområdene.

Forvaltningsplanen og forskriftene legger til rette for å benytte hjulkjøretøy langs alle eksisterende traktorveier og lignende innenfor verneområdene.

Samtlige hytteeiere innenfor vernegrensene gis adgang til fri ferdsel med snøskuter til sine hytter gjennom hele vintersesongen. Dagens praksis med tidsbegrensninger til hvilken tid på døgnet kjøringen kan finne sted, må oppheves.

Reindriftsnæringa gis uinnskrenket rett til motorferdsel med båt, hjulkjøretøy, snøskuter og luftfartøy i verneområdene.

Beitenæringa gis rett til å benytte motorkjøretøy som er skånsom mot terrengslitasje, ved gjeting, ettersyn og innsanking bufe.

Jaktlag gis uinnskrenket rett til å frakte ut felt storvilt med motorkjøretøy som er skånsom mot terrengslitasje

Alle byggesaker innenfor verneområdene følger til en hver tid kommuneplanens arealdel, og saksbehandles av kommunens fagpersonell etter gjeldende kommunale regler.

Vernegrensene trekkes bort fra hyttebebyggelse slik at færrest mulig hytter rammes av verneforskriften.

Eventuelt innføres en differensiert ordning der alle hytteeiere i verneområdene reguleres av kommunens lover og forskrifter når det gjelder byggesaker og motorferdsel. Disse sakene har størst konfliktnivå og slår ut mest urettferdig, og utgjør i så måte den største forskjellen mellom å ha hytte i et verneområde, eller utenfor et verneområde.

Lag, foreninger og privatpersoner gis uinnskrenket rett til å kjøre opp skiløyper i alle verneområder der det er naturlig å anlegge skiløyper. Dette gjelder hele vintersesongen så lenge snøforholdene tillater det.

Forskriften gir adgang til permanent og sikker merking sommer og vinterløyper.

Gåsvatnan landskapsverneområde innlemmes ikke i nasjonalparken, og nåværende verneform mykes opp.

Havvamåhke vernes ikke.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre avvikles. Forvaltningsmyndigheten overføres til kommunestyrene.

Forskrifter som angår en hver bruk av verneområdene innenfor kommunegrensene, utarbeides av et lokalt råd sammensatt av alle berørte parter innenfor verneområdene.